

Klagebrevet.

Svar frå Hans Aarnos.

Professor Sigmund Skard, rektor Asbjörn Överås, skulestyrar Hans Eidnes og nokre andre har funne det höveleg å senda ut eit brev til alle mållag og fylkeslag med klage på styret i Noregs Mållag. Dei meiner at styret har gjort så lite og ringt arbeid at det lyt kastast, og no bed dei målfolket samla seg om denne store oppgåva: å kasta styret.

Det er visseleg ingen av dei som no sit i styret som vil gråta over å verta fritekne for arbeidet der anten dei har gjort mykje eller lite. Men skal dei dömast frå omboda sine, bör domen vera rettvis. Og domarane bör hugsa den gamle regelen at den mælestaven du brukar på andre, den skal du sjølv mælast etter. Vi har difor grunn til å leggja mælestaven på dei strenge domarane Hans Eidnes og Asbjörn Överås som sjølve har vore formenn i Noregs Mållag, og likeins på Sigmund Skard som har vore formann i arbeidsutvalet i Noregs Mållag for ikkje så lenge sidan.

På årsmötet i Bergen i 1946 vart Hans Eidnes vald til formann etter framlegg frå Asbjörn Överås. Vestmennene hadde stort fleirtal på møtet og kunne ha valt til formann kven dei ville, men dei var samarbeidsvenlege og valde Eidnes. Året 1947 vart eit daudt år for Noregs Mållag. Eidnes fann ikkje ein gong grunn til å halda årsmøte, så det gjekk over 2 år frå årsmötet i 1946 til det endeleg vart halde årsmøte i 1948.

Utan at eg på nokon måte ynskte det, vart eg innvald i styret for Noregs Mållag i 1948, og når eg fyrt var komne der, tok eg det ålvorleg og meinte at noko skulle gjerast. Eg fekk styret til å vedtaka ein 3 års arbeidsplan som eg set hit etter årsmeldinga for det året:

"Etter framlegg frå Aarnes har styret i 1948 vedteke ein 3-årsplan for norsk målreising.

For året 1948 var oppgåva å spreia Målkartet, senda ut "Bodstikka går", oppmoda laga om å halda målmarknad, få i gang studieringar og få til målnemnder i alle herad og byar der det ikkje er mållag.

For 1949 er planen:

Målprogrammet: Når målprogrammet for stortingsvalet 1949 er vedteke av årsmötet i Noregs Mållag i januar 1949, skal det straks sendast ut til alle mållag og ungdomslag og til dagspressa. Ein skal be mållag og ungdomslag syta for at målprogrammet vert slege opp i alle møtehus og andre stader der mykje folk samlast.

På nominasjonsmøta der kandidatar til stortingsvalet 1949 vert oppsette, må målfolket innan kvart parti freista å få oppsett så mange målmenn til stortingsmenn som råd er. Og ved stortingsvalet må folk gjera alt dei kan til å få målmenn valde.

Reisetalarar og skipingsmenn. Ein må gå ut frå at Noregs Mållag til året 1949 har fått ein god sum pengar frå målmarknader, ved julegåver og andre tilskot. Denne arbeidsmidelen skal ein nyttta til å senda ut ferdatalalarar og skipingsmenn over heile landet i samarbeid med fylkessamkipnadene.

Ferdatalalarane skal serskilt vekkja målfolket til å gjera sin skyldnad ved stortingsvalet. Dessutan skal dei minna målfolket om dei oppgåver dei har med å vinna rom og rett for nynorsken i dagleglivet på alle omkverve.

Skipingsmennene skal hjelpe til å byggja ut samskipnaden med lag og nemnder og beinveges lagsmenn, og leggja til rettes det mål-arbeidet som kan gjerast på kvar stad.

Solfuglen vert send ut og seld til inntekt for målarbeidet.
Bodstikka vert send ut på same måten som i 1948.

Studiearbeidet vert drive med auka kraft.

Bokkveld. Ein bokkveld med foredrag om den nynorske bokavlen og utluting av nynorske böker vert halde i alle mållag og ungdomslag, helst före jul.

1950.

Vekkjings-, skipings- og förebuiungsarbeidet i 1948 og 1949 skal samla målfolket til ein stor og avgjerande framstøyt i 1950.

Dette gjeld:

Nynorsken i folkeskulen. Målfolket lyt krevja krinsröysting og freista få nynorsk til hovudmål i folkeskulen i så mange krinsar som råd er. Og der ein ikkje får fleirtal for nynorsk til hovudmål, bør ein i alle fall få vedteke at alle skuleborn skal få byrja med nynorsk ABC-bok frå 1951.

Nynorsken i styringsverket. Målfolket må syta for at dei herad-styra som enno ikkje har kravt nynorsk i vedskifte med styremaktene, no må krevja dette eller seia seg nøytrale.

Nynorsk i kyrkja. Målfolket bør krevja röysting om nynorsk salme-bok og nynorsk altarbok og syta for at desse bökene vert innførde i så mange kyrkjer som råd er av dei som no står att. I kyrkjer der det til vanleg berre er gudstenester på bokmål, må målfolket krevja eit minstetal gudstenester på nynorsk kvart år.

Nynorsk i forretningslivet. I alle forretningstiltak målfolk er med i, må dei krevja at mötebok og brevskifte heretter skal förast på nynorsk.

Brevmerke med slagord for norsk målreising vert sendt ut og selt til inntekt for målarbeidet.

Bodstikka vert send ut på same måten som i 1948 og 1949.

Studiearbeidet må halda fram.

Bokkveld på same måten som tidlegare år."

Det er underleg for meg å lesa i klagebrevet som m.a. Eidnes har skrive under at styret no har gjort for lite eller har kome for seint i gang med å möta Foreldreaksjonen. Eg lyt difor minna Eidnes om kva han svara meg på eit møte i arbeidsutvalet i 1948, då eg ville at Noregs Mållag skulle senda ut Bodstikka og varsle målfolket om at dei måtte bu seg til å møta åtak frå bokmålsfolket, dei fyrste breva frå Bergens Riksmålsforening og Oslo Riksmålsforening med åtak på nynorsken i Kringkastinga var alt utsende, då svara Eidnes tvert: "Nei, vi vil ikkje kappspringa med kalvar!" Eg vart nokså modlaus av dette svaret, meg eg gav likevel ikkje opp, og Bodstikka fekk eg sendt ut på eit vis. № 7-8 år seinare når kalvane har vorte store og ville, vil Eidnes at styret skal kappspringa med dei.

Årsmøtet i 1949 var i Trondheim. Hans Eidnes sa frå seg attval og til ny formann vart vald Asbjörn Överås. Eg hadde i god tid före årsmøtet varsla at eg ville gå ut or styret, og eg fekk Peder Hovdan til å tala med Sigmund Skard om at han måtte verta min ettermann. Sigmund Skard vart vald inn i styret, og han vart endå til formann i arbeidsutvalet. Med Överås og Skard i styre og arbeidsutval hadde eg den beste tru på

at det skulle koma fart i sakene. Og sakene hadde dei i den 3-års planen som var oppsett. Dessutan vedtok årsmøtet etter framlegg frå meg å senda desse framlegga til det nye styret:

" 1. Styret får fullmakt til å byggja ut samskipnaden med fylkeslag i alle landsluter. Grensene for fylkeslaga skal fylgja dei vanlege fylkesgrensene.

Kwart fylkeslag skal ha fylkesskrivarar, og dei noverande målkontora vert omskipa eller nyttta til fylkesskrivarstover.

2. Alle norsklyndte ungdomslag som står utanfor målsamskipnaden, skal få oppmading om å meldia seg inn i Noregs Mållag gjennom fylkesmållaga. Samstundes vert alle mållag som no står utanfor ungdoms-samskipnaden oppmoda om å meldia seg inn i Noregs Ungdomslag.

3. Pressetenesta på Skrivarstova vert utvida. Samstundes som alle fylkeslag vert oppmoda om å skipa pressenemnder til lokalt opplysningsarbeid.

4. Styret må taka oppatt bokhandlarsaka i samarbeid med styret i Noregs Ungdomslag. Ein skal arbeida for sjölvständige bokbuer i bygdene som kan tinga böker beinveges frå forlaga. Partirabatt-systemet som berre aukar salet av den lettaste litteraturen, må bort.

5. Kyrkjedepartementet vert oppmoda om å beda inspektörane for folkeboksamlingane sjå etter at det er eit rimeleg utval av nynorske böker i alle skule- og folkeboksamlingar.

6. Det bør veljast ei samarbeidsnemnd for lagsbruksdrifta i Noregs Mållag og Noregs Ungdomslag, for dei lagsbruka som er og for nye som det kan verta turvande å skipa.

Årsmøtet bed styret taka opp denne saka med styret i Noregs Ungdomslag. "

Det vart syrgjeleg lite gjort med det nye styret. Tre-årsplanen trur eg helst vart bortlagd. Överås sat i Trondheim og hadde sjeldan høve til å vera med på møte i Oslo. Men i Oslo var då Sigmund Skard, og han var formann i arbeidsutvalet. Eg veit ikkje kva Skard gjorde eller kva han gjekk trøytt av. Men etter eige ynskje gjekk han ut or styret i 1950.

I Överås si formannstid vart det tilsett reiseskrivarar i Noregs Mållag. Men opphavleg var det ikkje reiseskrivarar spørsmålet galdt, men ein sjölvständig skrivare for Noregs Mållag med rom på Skrivarstova jamsides skrivaren i Noregs Ungdomslag. Eg tok opp dette spørsmålet på årsmøtet i 1946, og i 1948 skulle styra i Noregs Mållag og Noregs Ungdomslag ha eit sammøte om saka. Men då vi representantane for Noregs Mållag kom til møtet, kunne formannen i Noregs Ungdomslag, Vegard Sletten, opplysa at Knut Fortun var sett til eineskrivar for Noregs Ungdomslag og Noregs Mållag etter vedtak av styret i Noregs Ungdomslag. Vi laut difor nøgja oss med å få ein reiseskrivar. Men vi undrast over den einevaldsmakta Noregs Ungdomslag hadde til å diktera vilkår for Noregs Mållag. Men både Eidnes, Överås og eg var for fredsæle til å laga bråk med Noregs Ungdomslag om den makta styret i Noregs Ungdomslag stikk i strid med samarbeidsavtalen hadde teke seg til. Men det var ikkje berre i skrivarspørsmålet Noregs Ungdomslag var eigenrådig. Noko seinare tok dei det sams meldingsbladet "Norsk Ungdom" og gjorde det til meldingsblad berre for Noregs Ungdomslag. Noregs Mållag skulle ikkje få noko rom i bladet. Denne uretten fann det nye styret seg i, for ikkje å laga bråk.

Det er difor underleg å lesa i klagebrevet frå Skard og likesinna at styret i Noregs Mållag skal ha skulda for at det er kome til motsetnad mellom dei to samskipnadene. Noregs Mållag har gong på gong gått unna for maktspråket frå Noregs Ungdomslag, og skal Noregs Mållag gå unna meir no, må det beinast krypa under jorda.

I klagebrevet vert og Norsk Tidend nemnd, endå det er ei sak som Noregs Mållag ikkje beinveges har noko med. Noregs Mållag er ikkje luteigar i bladet. Det er heller ikkje Noregs Ungdomslag som laga den vidgjetne fråsegna si frå formannsmøtet på Kongsberg. Men fråsegna er typisk for dei i Noregs Ungdomslag som vil råda med alt. Frå dei same krinsar i Noregs Ungdomslag er det sett fram den otten at Norsk Tidend vert ikkje eit fritt blad heretter. Eg veit ikkje kva dei meiner med det, men frå eiga röynsle kan eg nemna at det var ikkje alltid så lett å få noko inn i Norsk Tidend i Vegard Sletten si tid. I fjor vinter då eg dreiv på det hardaste med å skipa mållag, sende eg eit opprop til Norsk Tidend om at fleire laut koma med i arbeidet og gjera vårdugnad for Noregs Mållag. Eg fekk det ikkje inn. Det var ikkje mange linene, så det var ikkje plassen om å gjera, men overformynderiet fann det rettast å kasta oppropet i korga.

Var det nokon som snakka om samarbeid? Ja, det er alltid lett for han som berre kan diktera, men stakkars han som berre har å krypa for overmakta.

Oslo 9. april 1956.

Hans Aarnes.

DIALEKTKONTAKT OG MEDIEPAVERKNAD

1

Det er ei kjennsgjerning at lågstatusspråket og lågstatusformer i byane spreider seg ut på landsbygdi. Nokon meiner at det er kontakten mellom bymålsbrukarar og dialektbrukarar som fører til slike endringar, medan andre vil leggja vekt på mediepåverknad. Geir Wiggen oppsummerar noko av dei ulike tilnærmingane Wiggen 1993 s.42 "Et språksamfunns språklig repertoar påvirkes rimeligvis i ekspanderende retning når det utsettes for fremmed språkbruk over tid, enten ved at språksamfunnets medlemmer kommer i direkte kontakt med medlemmer av andre språksamfunn ved flytting, eller indirekte gjennom tale- og skriftspråkliges massemedia. Det er likevel uvisst om det talemålet vi alle utsettes for i radio og fjernsyn, har særlig stor påvirkningskraft på vår egen talemålsbruk (Foldvik 1979 a;s.147; Ohlsson 1979; Sandøy 1987a:168)." Wiggen meiner det er rimeligt å gå utfrå at skriftspråklege media hev meir å segja, men han steller seg avvertande til å kommentera ein slik påverknadsveg.

Lars Vikør (Vikør 1994 Språkplanlegging, prinsipp og praksis s.207) gjeng lenger i å peika på korleis mediespråk kann påverka talemålsbruken til folk. "Det ser også ut til at folk forholdsvis lett kan tilpasse og tillempe dialekten sin til ein samtalpartner som har vanskeleg for å forstå, særlig når dei sjølv flyttar til fremmende miljø, og at den innebygde passive kompetansen i bokmål og nynorsk som alle nordmenn har gjer det muleg for dei å bruke desse målformene som rettesnor. "Fleire granskurar kann ha ettervist at folk hev evna til at immitera mediespråket, statusmålet t.d Venås 1979.

Eg vilde underbyggja at mediespråket kann øva innverknad på talemålsbruken til folk. Til å underbyggja det skaffa eg meg two informantar frå typiske rymorskkommunar. Ei dama tidleg i 60-åri som me kann segja snakkar sunnhordlandsdialekt og ein mann på 74-år som snakkar Austrheimdialekt. Dei hev bæ butt i Bergen i 30-40-år. For orden skuld vil eg umtala dama som informant a og mannen som informant b. Det var grunn til å tru at bæ informantane hadde lempa talemålet sitt både fordi dei hadde fenge meir kontakt med bokmålet og fordi dei hev relativt mykje kontakt med bergensarar i yrkje og fritid. Eg la upp eksperimentet slik at eg let informant a snakka med informant b i umlag ein halvtime. Deretter snakka informant a med ein bergensaren og til slutt snakka informant b med den same bergensaren. Bergensaren var 67 år og høyrd soleis til same aldersgruppa som dei two informantane.

Me skal først taka fyre oss informant a i samtale med informant b. Informant a snakkar nokso nært upp til målet på heimstaden hennar (fusa). Det mest tydelege draget frå geolekten hennar som ser ut til å ha glide ut er segmentering av dubbel l. Ho segjer fjello og ikkje fjedlo. Den segmenterte formi skal stå sterkt i Fusa, og det er ei form som informanten ser ut til å ha lagt av seg. Einskilde ord og ordformer hev framande innslag. 3 personspronomenet ho i fusamål nyttar informanten systematisk hon for. Tredjepersonspronomenet dei i talemålet til informanten fer tild formi di. Innslag av hannkjørnssformer av hokkjørnsord møter me nokre stader t.d en soster for ei soster og søsteren for søstera i fusamål, greiden for greido, avisen for aviso. Verbbøygringar av verbet å bu som bøygjест bur, budde, butt/budd på fusamål og soleis hev u i alle

bøyningane for innslag med o t.d. bor og bodde, men ikkje gjennomført.

Me finn minst ei form av presens med tillegg av r. På fusamål vil det heita huske (evt. hugse), men informanten nyttar bergensformi huskar. Elles merkar me oss at informanten nyttar bergenske eller bokmålsformer i ei ståande vending t.d. vi skal vi se.

Eg skal no taka fyre meg informant a i samtale med bergensaren. Informanten nyttar her bergensk lågstatusspråk for det meste, men ho hev tydelege innslag frå fusamålet, særleg i samtale med meg. Eg snakkar ein vanleg utbreidd variant av Nordhordlandsmål i samtalesituasjonen. Eg vil skilje mellom dei formene informanten nyttar i samtale med meg og dei formene ho nyttar i samtale med bergensaren. Det er særleg presensformer med tillegg av r som vert stående i samtale med meg. Kvantoren/pronomenet det vert òg stående. Former med presensbøyning av verbet å tru hev veksling mellom trur og tror. Utslag med e-infinitiv ser det ut til å vera få av. Informanten nyttar mest a-infinitiv til meg.

I samtale med bergensaren nyttar informanten nesten berre presensformer med tillegg av r. Ho veksler mellom -er og -ar uttale. Me merkar innslag frå fusamål. Informanten nyttar særleg presens av verbet segja med realiseringi segje i fleire samanhengar. Dessutan nyttar ho adverbet fra i staden for bokmåls-/ bergensformi fra fleire stader. Me merkar fleire einskildinnslag frå fusamålet t.d. ein a-infinitiv, ein stad segjer ho noko i staderfor det bergenske nokken. Eit par innslag av presensformer utan tillegg av r hørre for hørar i bergensk og innslag av nynorsk/fusaformi fekk.

Eit par stader nyttar informanten innslag frå høgstatusmål. Noko kan det skuldast at bergensaren stort sett snakkar høgstatusmål, men det kann vel òg ha samanheng med at ho sjølv hev akzeptert slike former. Det finst bergensarar som ikkje vilde taka slike former i sin munn. Men desse innslagi er so fåe at dei ikkje treng å ha so mykje å segja for heilskaper i samtalen.

dryfting

Denne informanten arbeider på kontor og hev mykje med skriftspråkleg kommunikasjon å gjera. Difor er det grunn til å tru at talemålet hennar er mykje styrd av skriftspråk. Det er grunn til å tru at ho tek utgangspunkt i skriftspråk når ho nyttar bergensk eller fusamål. Det er eit tydeleg skilje mellom a-formene i fusamålet og a-endingane i nynorsk på den eine sida og -en og -ene formene i bokmål på den andre sida. Det er naturleg at dei bergenske -en formene langt på veg skuldast dialektkontakt, men det hev vel òg noko å segja at desse formene høyrer til skriftmålet i bergenspressa og NRK.

Det verkar naturleg at informanten hev lagt av seg segmentering av ll til dl i eit ord som fjello. Like eins verkar det kurant at frekvensen av 3 personspronomenet di for dei stig. Di er ei form som vert aldri so lite nytta i bygdemålet òg. For alle desse formene er det lett å argumentera for at dialektkontakten med bergensarar kann ha ført til talemålsendringer.

Hov som vert nytta fylgjerett for 3-personspronomenet ho og innslag av o i verbbøyningi av verbet å bu vert det vanskeliggjøre å forklara berre utfrå dialektkontakt. Mange

innflyttarar vil halda fast på desse målmerkji. No kann me
merka oss at informant b òg myttar hon fylgjerett, men han
myttar ikkje formi hon, bodde. Eit argument for at det er
dialektkontakt med bergensarar som fører til bruken kann vera
at 3 personsformi i eintal vert mytta som tilvisande
pronomene. Det kann føra til at det vert plagsamt å mytta
bygdemålsformi ho. Men tilsvarende ting kann segjast um 3
personfleirtalsformi dei. "Dei" synest å stå mykje
størkare. Denne formi hev jamvel ein referensiell funksjon i
skriftmålet. T.d. Gutane gjekk tur. Dei vart slitne. Både hon og
di hev det sermerkje at dei vert skrivne forskjellig frå
uttalen hun og de på bokmål, medan nynorskformene vert uppfatta
som ljudrette ho og dei, difor ser det ikkje ut til å vera noko
argument at den eine formi er meir ljudrett enn den andre. Men
det kann vera at di og dei vert uppfatta som nokso like
uttalar, medan avviket millom hon og ho vert uppfatta som
større. I så tilfelle vil ein kunna tenkja seg at
bokmålssuttalen og uttalen i bergensmålet er det informanten
lempar seg etter, men at det vert mindre brysamt å markera sit
avvik i 3 person fleirtal enn i 3 person
eintal. Dialektkontakte ser ut til å ha mykje å segja, men
mediepåverknad er med å markera at dei og ho ikkje er
akseptable former i bergensk.

SAMTALEN MED BERGENSAREN

Eg skal no gå yver til samtalen millom informant a og bergensaren. Informanten syner seg her som tvospråklig. Ho hev utvikla ein sereigen bergensk dialekt som ho nyttar i samtale med bergensarar. Men me merkar mange innslag frå fusamål. Det verkar sanmsynleg å tenkja seg at informanten hev teke utgangspunkt i bokmål når ho hev utvikla bergensdialekten sin. Det kann vera med å forklåra at ho nyttar høgstatusformer eit par stader. Men ein viktigare grunn til innslaget av høgstatusformer kann vera at kontortilsette langt på veg er opne for og upplerde til å nyttre høgstatusmål - i alle fall er det grunn til å tru at det var slik då informanten kom inn i det grunn til å leggja seg oppmat høgstatusmålet er det naturleg presensformer og i presens av verb. Sume stader kann innslaget av -er endinger og -ar endinger skuldast påverknad fra talemålet hennar andre stader kann -er-endingsane vera motivert av bokmålet eller bergensk høgstatusmål. Det er lett å tenkja seg mediapåverknad her. Både bokmål og nynorsk hev tillegg av r i presens av verb og i ubundi form fleirtal av fleire substantiv (nynorsk hev rett nok nullbøyning i inkjekjønn). Når informanten kjem til Bergen, og kjenner seg ivrig. Når informanten nyttar formi nokon i samtale med bergensarenikarinn det ha samanheng med at ho blandar saman kva for eit målføre som ikkje skal ha registervariasjon millom tvo former av nokon og kva for eit målføre som ikkje skal ha registervariasjon millom tvo former. Bergensk hev

på å utvikla det, og dei som brukar det vil kjerma seg pliktige til å fylgja den praksisen som deltagarane av det språklege hopehavet hev bygt upp.

Det er klårt at det kann verka rimeligt å hevda at det er det norskdanske daningsidelet som er det leidande i landsmålestokk. Vanlege nordmenn som ikkje er serlegt språkmedvitne vil vel meir eller mindre kunna gå god for at det er det norskdanske daningsidelet som er den rette måten å snakka eit kultur-og riksberande talemål på. Det som vert eit tilbakevendande problem i den norske målstoda vert likefullt at fleirtalet av dei riksmålsskrivande nordmennene ikkje snakkar det riksmålet som Vinje vil gjera til einaste riksmål for deim.

Problemet med nynorskupplæringi i skulen er m.a at elevar og lærarar hev ulike meininger um kva som er nynorsk mål, og det er mange punkt der det er grunnlag for usemja. Det er heller ikkje so rart at elevane av og til tek i miss når dei skriv. Det er eit lite under at elevar som i mange tilfelle aldri hev læse ei einaste bok på nynorsk, og knapt hev høyrd det gjenom radio og fjerrsjå, er istand til å dana seg eit so klårt inntrykk av målet at dei utan vidare veit at det er serlege normer og reglar som høyrer til ein nynorsk målbruk. Alle språk treng eit talemålsideal. I Oslo og Kanskje også i andre storbyar hev ein gjort seg so arrogante at ein forbyd nynorske bladfykar og andre å skriva nynorsk. Ein set forbod og stengsel gjenom sosiale konvensjonar og gjenom tilsetjing, slik at ein skal tryggja seg at ein ikkje før nynorsken inn i Ålmenne talereøy. Soleis er ein med på å stoppa utviklingi av eit meir ålment nynorsk talemålsideal. Men i tillegg skal ein helst framstella målstoda som eit forbigåande fenomen som målrørsla hev skuldi for. Alt skal løysa seg når me berre før eit sammorsk språk ein gong i framtid. Riksmålet hev eit fast innarbeidd talemålsideal fordei som vil bruka det. Riksmålet hev eit formverk som vert nytta konsekvent både i tale og skrift rett og slett fordi det er sosialt akseptabelt å gjera det, og fordi dei målpolitiske styresmaktene gjeve løyve til det.

5

registervariasjon mellom noen og nokken. I samtalen med informant b segjer ho noen ein stad noen, endå fusamålet berre hev formi nokken. I samtalen med bergensaren segjer ho nokken og ansar ikkje på at bergensk hev formi nokken. Her innfører ho eineformi frå fusamålet i bergensk.
Det mest markante utslaget når det gjeld denne informanten er den gjennomførde bruken av presensformer og ubundne substantiv former med tillegg av -r.